

کتابشناسی تیزهوشان از منابع آلمانی (۵)

آموزش، پرورش، مشاوره

« قسمت چهارم »

جواد اژه‌ای

چکیده

در سه شماره قبل قسمتهایی از عناوین فصل مربوط به «آموزش، پرورش و مشاوره» را همراه با چکیده آنها ملاحظه نمودید. در این شماره آخرین قسمت از مقالات و کتب این فصل جهت پژوهشگران و علاقمندان به تحقیقات مرتبط با تیزهوشان، به چاپ می‌رسد.

○ نوابغ بازنده‌اند. برای تیزهوشان کاری انجام نمی‌شود*

کلیدواژه‌ها: تربیت تیزهوش؛ استعداد موسیقی؛ فعالیتهای آموزشی؛ استعداد ورزشی؛ مدرسه خاص.

نویسنده در این مقاله، از فقدان حمایت از کودکان تیزهوش و ایجاد انگیزه لازم - مشابه آنچه از مدتها قبل برای کودکان مستعد موسیقی و اخیراً برای آنانکه در زمینه‌های ورزشی قابلیت‌های قابل توجه دارند، اعمال می‌شود - شکایت دارد. وی راه حل مناسب برای این مسئله را ایجاد مدارس ویژه تیزهوشان می‌داند.

* Schirrmacher, Wolfgang (۱۹۵۸). *Die Genies kommen zu kurz. Fuer Hochbegabte wird nichts getan.* (The geniuses are being neglected. Nothing is done for the gifted and talented.) In: Christ und Welt, ۳۰،۰۱،۵۸.

○ ○ ○

○ نوابغ نیز نیازمند حمایت اولیه هستند*

کلیدواژه‌ها: تک بررسی؛ تاریخ؛ تربیت تیزهوش؛ استعداد موسیقی؛ فعالیتهای آموزشی؛ مدرسه خاص؛ استعداد ورزشی؛ آلمان

فدرال.

در اینجا اشاره به فقدان ترغیب و تشویق کودکان تیزهوش در سطح مدارس می‌شود و نویسنده مقاله خواستار حمایت از این افراد - همانند حمایتی که در قرنهای ۱۸ و ۱۹ میلادی از نوابغ موسیقی و امروز از کودکان مستعد در رشته‌های ورزشی به عمل می‌آید - و آموزش متمرکز آنان است. از نظر وی، آموزش متناسب برای این افراد با استعداد، تنها از طریق مدارس ویژه امکان‌پذیر است.

* Schirrmacher, Wolfgang (۱۹۵۶). *Auch Genies brauchen eine Starthilfe.* (Even a genius needs a start.) In: Frankfurter Rundschau, ۰۵، ۰۵، ۵۶.

○ ○ ○

○ کودکان تیزهوش و تربیت آنها*

کلیدواژه‌ها: تربیت تیزهوش؛ انجمن مربیان؛ استعداد ریاضی؛ فرستنده رادیویی؛ آلمان فدرال.

مقاله گزارش یک برنامه از شبکه اول صدای شمال آلمان (NDR۱) می‌باشد که در تاریخ ۱۹/۷/۱۹۸۴ پیرامون موضوع تربیت تیزهوشان

پخش گردیده است. در این برنامه رادیویی «اوه اشمیت» (UweSchmidt) رییس اتحادیه معلمین آلمان (DL)، «یوهانس باستیان» (JohannesBastian) از طرف گک او (GEW) «هارالد واگنر» (HaraldWagner) مجری طرح تحقیقاتی پیرامون کودکان تیزهوش در دانشگاه هامبورگ شرکت داشته‌اند.

* Schmidt, Uwe (۱۹۸۴). *Hochbegabte Kinder und deren Foerderung*. (Gifted children and their education.) In: Labyrinth, v. Jg., H. ۱۵, S. ۸-۹.

○ تربیت تیزهوش در دو آلمان. امکان یک مقایسه*

کلیدواژه‌ها: تربیت فرامدرسه‌ای؛ تربیت تیزهوش؛ خط‌مشی تربیتی؛ دگرگونی تربیتی؛ تاریخ؛ جامعه؛ بررسی جهانی؛ فعالیتهای آموزشی؛ نظام آموزشی؛ تحول صنعتی؛ آلمان فدرال؛ آلمان شرقی (سابق).
نویسنده به مقایسه تحول، رشد و ساختار آموزش و پرورش دو آلمان در ارتباط با تربیت تیزهوش می‌پردازد. در این مقایسه مراحل ایجاد اصلاحات بطور جداگانه در ارتباط با ضوابط اجتماعی حاکم در دو کشور (قبل از یکی شدن) مورد تحلیل قرار گرفته به توصیف شواهدی از آموزش و پرورش فوق‌العاده پرداخته می‌شود. این مقاله در ارتباط با آلمان شرقی (سابق) تدابیر فرامدرسه‌ای را دقیقاً و جزء به جزء شرح می‌دهد.

* Schreier, Gerhard (۱۹۸۶). *Begabtenfoerderung in beiden Deutschen Staaten. Moeglichkeiten eines Vergleiches*. (Gifted education in both German states. Possibilities of a comparison.) In: Deutsche Studien, ۲۴, Jg., H. ۹۵, S. ۲۴۲-۲۵۴.

○ آغازی بر تربیت استعداد ریاضی در ایالات متحده*

کلیدواژه‌ها: تسریع تحصیلی؛ غنی‌سازی؛ تیزهوشی فوق‌العاده؛ برنامه‌ها؛ تربیت تیزهوش؛ تشخیص؛ استعداد ریاضی؛ فعالیتهای آموزشی؛ اس. ام. پی. وای؛ آزمون؛ مجمع جهانی؛ ایالات متحده.
پس از توصیف شیوه متمرکز آموزش و پرورش نوجوانان مستعد ریاضی، نویسنده این شیوه را مورد سؤال قرار داده و «غنی‌سازی» را بر «تسریع تحصیلی» ارجح می‌داند. من باب مثال، تجارب طولانی پروژه آمریکایی «اس، ام، پی، وای» در این زمینه ذکر می‌شود و در نهایت، مقاله از یک گروه جوانان فوق‌العاده تیزهوش که توسط این پروژه شناسایی و مراحل رشد خود را در مدرسه و دانشگاه گذرانده‌اند، گزارشی ارائه می‌شود.

* Stanley, Julian C (۱۹۸۶). *Ein Ansatz zur Foerderung mathematischer Talente in den USA*. (A start in mathematical gifted and talented education in the USA.) In: Bundesminister fuer Bildung und Wissenschaft (Hrg.), Hochbegabung-Gesellschaft-Schule., Bad Honnef: Bock, S. ۲۲۵-۲۳۸.

○ تربیت تیزهوش در چکسلواکی (سابق)*

کلیدواژه‌ها: تسریع تحصیلی؛ تربیت فرامدرسه‌ای؛ تربیت تیزهوش؛ متمایز شدن؛ فعالیتهای آموزشی؛ استعداد خاص؛ مدرسه خاص؛ چکسلواکی (سابق).

در این مقاله ابتدا به طرح نظام متمایز کردن آموزش دانش آموزان در چکسلواکی (سابق) پرداخته می‌شود. مؤلف سپس به بحث درباره مدارس ویژه جهت دانش آموزان با استعداد خاص پرداخته و به امکانات این مدارس خاص، به خصوص در زمینه «تسریع تحصیلی»، اشاره می‌نماید. وی در مجموع از نقصان حمایت از دانش آموزان با استعدادهای عالی شکایت داشته و در نهایت به توصیف «تربیت فرامدرسه‌ای»

و نقش آن پرداخته می‌شود.

* Svatopluk, Ruffer (۱۹۶۸). *Foerderung der Talente in der CSSR.* (Gifted education in the CSSR.) In: Die deutsche Schule, ۶۰. Jg., H. ۱۱, S. ۷۵۵-۷۶۳.

○ ○ ○

○ شناسایی استعدادها و پرورش نسل جدید*

کلیدواژه‌ها: تربیت تیزهوش؛ شکل‌گیری مفهوم؛ مشاوره شغلی؛ صنایع دستی؛ تشخیص؛ کارخانه؛ بازرگانی؛ دانشگاه؛ کشاورزی؛ مدرسه؛ علم؛ بیمه؛ اجرا؛ سویس.

مقاله گزارشی است از نتایج اجلاس‌های در یک دانشگاه صنعتی (زوریخ) که پیرامون موضوعات زیر بحث شده است: چگونه استعدادها شناخته می‌شوند؟ عملاً در تربیت تیزهوشان در مدارس چه می‌گذرد؟ مدرسه و مشاوره حرفه‌ای از روانشناسی چه انتظاری دارند؟ پیرامون این موضوعات پیچیده، مقالات و سخنرانیهای متعدد توسط نمایندگان صنعت، حرفه‌های گوناگون، تجارت، بانک، بیمه، مراکز اجرایی، کشاورزی، علوم، مدارس، مشاوره شغلی و دانشگاه ارائه و ایراد گردیده است.

* *Talenterfassung und Nachwuchsfoerderung.* (The recognition of talent and the advancement of the rising generation.) Schweizer. Vereinig. f d Foerderung d berufl. u wiss. Nachwuchses Zuerich: Schweizerische Vereinigung fuer die Foerderung des beruflichen und wissenschaftlichen Nachwuchses, ۱۹۶۳, ۱۳۸ S. Nachwuchsfoerderung Promotion. Sondernummer.

○ ○ ○

○ باهوشتر از آنچه در یک مدرسه عادی ارائه می‌گردد*

کلیدواژه‌ها: مرکز مشاوره - د. گک. ها. کا؛ تربیت تیزهوش؛ کودک تیزهوش؛ استعداد ریاضی؛ اختلالات روانی؛ استعداد خاص؛ آلمان فدرال؛ هامبورگ.

در مقاله براساس نمونه‌ای از یک دانش‌آموز با استعداد ریاضی و همچنین طرح «شناسایی استعداد ریاضی» در هامبورگ، مسائل و مشکلات شناسایی و تربیت تیزهوش مورد بحث قرار می‌گیرد. سپس مؤلف به معرفی «جامعه آلمان برای کودکان تیزهوش» و مرکز مشاوره آن در هامبورگ می‌پردازد.

* Tschechne, Martin (۱۹۸۵). *Viel zu intelligent fuer die normale Schule?* (Too intelligent for the normal school?) In: Eltern, H. ۶, S. ۱۳۰-۱۳۴.

○ ○ ○

○ با یک کودک نابغه چه کنیم؟ هوش بالاتر از متوسط اغلب ناشناخته می‌ماند. باهوش‌بهر ۱۷۰، دو سال در یک پایه تحصیلی*

کلیدواژه‌ها: تک بررسی؛ تربیت تیزهوش؛ تشخیص؛ ان. ا. جی. سی - وی. کک؛ اختلالات روانی؛ انزوای اجتماعی؛ مدرسه خاص؛ انگلستان.

نویسنده در این مقاله با ارائه نمونه‌ای از یک نوجوان سوئدی، به مشکلات ناشی از ورود کودکان تیزهوش به مدارس عادی اشاره و امکانات محدود در جهت آموزش و پرورش تیزهوش در اروپا و آمریکا را ذکر می‌نماید. همچنین گزارشی پیرامون عملکرد «مؤسسه ملی انگلیسی کودکان تیزهوش» که با اهداف یاری رساندن و حل مشکلات کودکان تیزهوش و والدین آنها تشکیل شده است، ارائه می‌شود.

* Unger, Horst (۱۹۷۱). *Wohin mit einem Wunderkind? Ueberdurchschnittliche Intelligenz haeufig nicht erkannt-Mit IQ ۱۷۰ zweimal sitzengelieben.* (Where to with a child prodigy? Above average intelligence is often not recognized. Having to repeat a school

year twice inspite of IQ ۱۷۰.) In: Zeit, ۲۶. Jg., H. ۴۶, S. ۵۳-۵۴.

○ تحقیقاتی پیرامون تربیت تیزهوش *

کلیدواژه‌ها: تربیت استعداد؛ پژوهش دربارهٔ استعداد؛ روشهای تجربی؛ تربیت تیزهوش؛ پژوهش دربارهٔ تیزهوش؛ فعالیتهای آموزشگاهی؛ تربیت سوسیالیستی؛ مطالعه تطبیقی؛ آلمان فدرال؛ آلمان شرقی (سابق)؛ اتحاد شوروی (سابق).
در این جلد (دفتر نهم) مجموعه‌ای از مقالات پیرامون تربیت تیزهوش در آلمان شرقی (سابق) ارائه شده است که با تأکید بر برنامه‌ها در مدارس و سازمانها و مؤسسات مرتبط با جوانان مطالعه تطبیقی آموزش و پرورش تیزهوش در شوروی (سابق) و آلمان فدرال می‌پردازد.

* *Untersuchungen zur Begabungsforderung. Ergebnisse aus der Taetigkeit der Forschungsgruppe Begabungsforderung in der Sektion Paedagogik und Psychologie der Wilhelm-Pieck-Universitaet Rostock.* (Research into the education of the gifted. Results of the Forschungsgruppe Begabungsforderung (research team) at the educational and psychological section of the Wilhelm-Pieck-University, Rostock. Drewelow, Horst (Lei.) Universitaet Rostock) Rostock: Wilhelm-Pieck-Universitaet, ۱۹۸۴, ۷۹ S. Erziehungs-wissenschaftliche Beitrage. Heft ۹.

○ تربیت تیزهوش در جهان *

کلیدواژه‌ها: تسریع تحصیلی؛ شکل‌گیری مفهوم؛ بهسازی دورهٔ تحصیلی؛ غنی‌سازی؛ تربیت تیزهوش؛ تیزهوش؛ مطالعات «ترمن»؛ مجمع جهانی؛ شورای جهانی؛ ایالات متحده؛ چین؛ فلسطین اشغالی؛ آلمان شرقی (سابق)؛ اندونزی؛ کانادا؛ ژاپن؛ ونزوئلا؛ هلند.
در این مقاله ضمن ارائه دیدگاههای نویسنده پیرامون تلاشهای ملی و بین‌المللی در تربیت تیزهوشان به صورت فشرده به مشکلات اصلی پژوهشهای به عمل آمده در ارتباط با تیزهوشان پرداخته می‌شود. ایالات متحده به عنوان کشوری که دارای طولانی‌ترین تجربه و متنوع‌ترین برنامه‌ها در زمینه تربیت تیزهوش می‌باشد محور اصلی است. همچنین براساس اهمیت به این نوع آموزش کشورهای چین، آلمان شرقی (سابق) اندونزی، ژاپن، رژیم اشغالگر قدس، کانادا، هلند و ونزوئلا انتخاب و مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در ضمیمه موارد نمونه همینطور مصاحبه‌ای با معاون آموزش و پرورش رژیم اشغالگر قدس ملاحظه می‌گردد.

* Urban, Klaus K. (۱۹۸۴). *Hochbegabtenziehung weltweit. Ein internat. Aus-u. Ueberblick ueber schulische u. ausserschulische Programme u. Modelle.* (Giftedness worldwide. An international summary and prognosis of curricular and extracurricular programmes and models.) Arbeitsstelle HEFE. (Hannover) Hannover: Univ., ۹۱ S. HEFE. Paper ۰.

○ تربیت تیزهوش در جهان *

کلیدواژه‌ها: تسریع تحصیلی؛ بهسازی دورهٔ تحصیلی؛ تعریف؛ غنی‌سازی؛ برنامه‌ها؛ تربیت تیزهوش؛ کودک تیزهوش؛ بررسی جهانی؛ مطالعات «ترمن»؛ مجمع جهانی؛ شورای جهانی؛ چین؛ آلمان فدرال؛ آلمان شرقی (سابق)؛ فلسطین اشغالی؛ اندونزی؛ ژاپن؛ کانادا؛ هلند؛ ونزوئلا؛ ایالات متحده.
این نوشته همانند اثر قبلی نویسنده تحت همین عنوان است و آنچه افزون بر آن در اینجا ملاحظه می‌گردد، بخش کوتاهی در ارتباط با تربیت تیزهوش در آلمان فدرال است. در ضمن این جزوه فاقد ضمیمه می‌باشد.

* Urban, Klaus K. (۱۹۸۴), *Hochbegabtenziehung weltweit. Ein internationaler Aus-und Ueberblick ueber schulische und ausserschulische*

Programme und Modelle. (The education of the gifted and talented worldwide. A summary and prognosis of international programmes and models curricular and extracurricular.) Deutschland. (Bundesrepublik). Bundesmin. fuer Bildung und Wissenschaft Bad Honnef: Bock, ۵۹ S. Studien zu Bildung und Wissenschaft. ۹.

○ ○ ○

○ موقعیت کودکان و نوجوانان تیزهوش در آلمان فدرال. گزارش وضع موجود*

کلیدواژه‌ها: گزینش؛ خط‌مشی تربیتی؛ د. گ. ها؛ کا؛ برنامه‌ها؛ تربیت تیزهوش؛ کودک تیزهوش؛ نظام آموزشی؛ دانشجو؛ کمک هزینه تحصیلی؛ رقابت؛ آلمان فدرال.

نوشته ابتدا خطاب به خوانندگان خارجی به بحث پیرامون اصلاحات آموزشی و تغییرات حاصل در نظام آموزش و پرورش آلمان فدرال در ۱۵ سال گذشته می‌پردازد. در بحث دیگری ضمن توصیف موقعیت آموزش و پرورش تیزهوشان به نکات مهمی اشاره می‌گردد: دیدگاه وزرای فرهنگ و آموزش عالی؛ تشکیل کلاس برای تیزهوشان در براونشوایگ (Braunschweig)؛ مسابقات علمی جوانان، دانشجویان و دانشمندان جوان؛ و «جامعه آلمانی برای کودک تیزهوش». علیرغم بحثی متمرکز پیرامون آموزش و پرورش تیزهوشان، همچنان از نقصان تسهیلات آموزشی (تحصیلات تکمیلی، مواد آموزشی و نظایر آن) و حتی برنامه‌ریزی صحیح شکایت می‌شود. علاوه بر این، بهبود کلی در آموزش و پرورش انفرادی را تنها در صورت تغییر در ساختار کلی و جزئی نظام آموزشی، حذف تمرکز بر اساس تولید و رقابت در اغلب تدابیر آموزشی می‌داند. همچنین مؤلف معتقد است برای تیزهوشان جوان که از نظر اجتماعی دارای شرایط مساعد نیستند، فقدان تدابیری جهت رشد اینگونه استعدادها محسوس می‌باشد.

* Urban, Klaus K. (۱۹۸۲). *Zur Situation hochbegabter Kinder und Jugendlicher in der Bundesrepublik. (On the situation of gifted children in the Federal Republic of Germany. A stock-taking report.) Arbeitsstelle HEFE. (Hannover) Hannover: Universitaet, ۴۱ S. HEFE. Paper ۱.*

○ ○ ○

○ نظرات و نگرشهای معلمین و والدین پیرامون تربیت آموزشی و اهداف آموزش و پرورش کودکان عادی، معلول و تیزهوش*

کلیدواژه‌ها: معلول؛ متمایز شدن؛ بازخورد؛ والدین؛ اهداف تربیتی؛ تربیت تیزهوش؛ تیزهوش؛ معلم؛ آموزش و پرورش ویژه؛ انفرادی کردن؛ اصلاح اجتماعی.

تاکنون بررسیهای محدودی در ارتباط با نظرات و نگرشها، پیرامون تیزهوشی کودکان و تربیت آموزشی آنها ارائه شده است. بدین منظور براساس یک بررسی تجربی، مقایسه‌ای در زمینه موضوعگیری پیرامون تعلیم و تربیت کودکان عادی و معلول صورت گرفته است. با کمک یک پرسشنامه دو قسمتی در زمینه‌های «تمایز آموزشی» و «اهداف تربیتی» با «والدین»، «معلمین مدارس آموزش و پرورش استثنایی» و «دانشجویان» مصاحبه شده است. نتایج حاصله - که در یک نمودار و هفت جدول ترسیم گردیده است - به تفکیک گروههای مورد سؤال و سه جامعه هدف - کودکان عادی، معلول و تیزهوش - می‌پردازد. مقایسه بین گروههای مورد سؤال بیانگر نوعی تفاوت بین خواسته‌های نظری، در شکل‌گیری و تحقق بخشیدن عملی «نیازها»، «توانایی‌ها» و «علاقه» فردی است. مؤلف فاصله موجود با تیزهوشان را، ناشی از فقدان اطلاعات و تجارب محیطی با کودکان تیزهوش می‌داند و در نهایت این بحث مطرح می‌شود که آیا آنچه به عنوان آموزش و پرورش ویژه عنوان می‌گردد به میزان زیادی در بردارنده انفرادی کردن، که در واقع تعلیم و تربیت عادی است، نمی‌باشد.

* Urban, Klaus K. (۱۹۸۲). *Ansichten und Einstellungen von Lehrern und Eltern zu schulischer Erziehung und Erziehungszielen bei*

“normalen”, behinderten und hochbegabten Kindern. (Opinions and attitudes of teachers and parents on the school education and educational aims for “normal” handicapped and gifted and talented children.) In: Vierteljahresschrift fuer Heilpaedagogik und ihre Nachbargebiete, ۵۱. Jg., H. ۴, S. ۳۲۴-۳۳۶.

○ ○ ○

○ تربیت تیزهوش - خط‌مشی آموزشی، اجتماعی، روانشناختی و تربیتی*

کلیدواژه‌ها: شکل‌گیری مفهوم؛ خط‌مشی تربیتی؛ امکان یکسان؛ تعریف؛ دموکراسی؛ تربیت‌نخبگان؛ برنامه‌ها؛ جامعه؛ تربیت تیزهوش؛ تیزهوشی؛ تشخیص؛ اختلال روانی؛ فعالیتهای آموزشی؛ خودشناسی؛ رفتار اجتماعی؛ تأثیر محیط؛ آلمان فدرال.

مقاله متن سخنرانی، به مناسبت تشکیل مجمع دانشگاهیان اتریش است، که در مقدمه به توضیحاتی پیرامون ابعاد گوناگون سیاسی، اجتماعی و فردی تربیت تیزهوشان پرداخته می‌شود. در ادامه پیرامون شکل‌گیری مفهوم، تعریف تیزهوشی و نیز امکان تشخیص و شناسایی علمی آن بحث و سپس امکانات متفاوت، سطوح سازماندهی، برنامه‌ها، به‌ویژه در موقعیت کنونی آلمان فدرال، مطرح و مورد بحث واقع می‌گردد.

* Urban, Klaus K. (۱۹۸۶). *Hochbegabtenfoerderung-Bildungspolitische, soziologische, psychologische und paedagogische Fragen*. (Gifted education: Educational policy, sociology, psychology, and education.) Arbeitsstelle HEFE. (Hannover) Hannover: Universitaet, ۲۲ S. HEFE Paper. ۸.

○ ○ ○

○ آماده‌سازی جوان برای پیشرفتهای علمی، صنعتی. پژوهش، فرضیه‌ها، نتایج. سومین اجلاس علمی بخش جوان و آموزش

مؤسسه مرکزی پژوهشهای جوان *

کلیدواژه‌ها: تربیت تیزهوش؛ خلاقیت؛ استعداد ریاضی؛ استعداد علوم؛ صفات شخصیت؛ انگیزه؛ پروژه تحقیقاتی؛ آلمان شرقی (سابق).

در مقالاتی که در این اجلاس ارائه گردید، نتایج تحقیقات طرح ZP - «رشد خلاقیت کارگران جوان، دانشجویان و هوشمندان جوان در یک جامعه سوسیالیستی در جهت ایجاد پیشرفتهای علمی - صنعتی» - نشان داده شده است. هدف این کار پژوهشی، بوجود آوردن شرایط لازم جهت تحقیق پیرامون تفکر و عمل خلاق با توجه به شرایط ذهنی و عینی و وضع شخصیتی افراد است.

* *Die Vorbereitung der Jugend auf die Meisterung des wissenschaftlich-technischen Fortschritts. Forschung-Hypothesen-Konsequenzen*. ۳. wissenschaftliche Arbeitstagung der Abteilung Jugend und Bildung des Zentralinstituts fuer Jugendforschung. (Preparing youth for coping with scientific and technical progress. Research-hypothesis-consequences. ۳rd scientific labour conference by the Department of Youth and Education of the Central Institute for Youth Research.) Mehlhorn, Hans-Georg (Hrg.) ۵۰. Leipzig: Zentralinstitut fuer Jugendforschung, ۱۹۸۱, ۸۰ S. Informationsbulletin Jugendforschung.

○ ○ ○

○ سن و تیزهوشی*

کلیدواژه‌ها: مرحله تحولی؛ تک‌بررسی؛ تربیت تیزهوش؛ کودک تیزهوش؛ پژوهش درباره تیزهوش؛ تشخیص؛ سن؛ استعداد خاص؛ تأثیر محیط. نویسنده ویژگیهای خاص سنی در هر یک از مراحل تحولی را براساس هفت ضابطه اساسی تحول استعدادها می‌داند که طی آن به رابطه استعداد عمومی و خاص عنایت بیشتری دارد و توصیه‌ها اغلب مربوط به تشخیص و همچنین تربیت دانش آموزان تیزهوش می‌باشد.

* Vorweg, Manfred (۱۹۶۴). *Begabung und Lebensalter*. (Giftedness and age.) In: Paedagogik, Jg., ۱۹, H. ۳, S. ۲۵۵-۲۶۰.

○ ○ ○

○ چه کسی تیزهوشان را تربیت می‌کند؟ وضعیت کنونی در آلمان فدرال*

کلیدواژه‌ها: تربیت استعداد؛ شکل‌گیری مفهوم؛ خط‌مشی تربیتی؛ تربیت تیزهوش؛ تشخیص؛ بنیاد؛ رقابت؛ آلمان فدرال.

در اینجا تربیت تیزهوشان در نظام آموزشی موجود در آلمان فدرال مورد بررسی قرار می‌گیرد و به این مسئله اشاره می‌شود که هنوز هم برداشتهای مختلفی از مفهوم «قابلیت» وجود دارد، هرچند در حال حاضر مفهوم «استعداد پویا» که در برگیرنده استعداد مناسب وراثتی، همراه با تربیت مطلوب توسط محیط به اضافه مجموعه‌ای از انگیزه‌ها و خلاقیت است، جای خود را به حد کافی باز کرده است. البته تربیت تیزهوشان در آلمان عمدتاً بعد از دیپلم دبیرستان توسط مؤسسات مختلفی صورت می‌پذیرد. منتها رقابتهای دانش آموزی مانند «جوانان تحقیق می‌کنند» و یا «دانش آموزان کشف می‌کنند» هرچند نه به صورت منظم، اما برنامه‌ای برای شناسایی و تربیت تیزهوشان محسوب می‌گردند.

* Wagner, Harald (۱۹۸۲). *Wer foerdert die Hochbegabten? Zur Situation in Deutschland.* (Who educates and advances the gifted and talented? On the situation in Germany.) In: Labyrinth, o. Jg., H. ۸, S. ۳-۵.

○ تیزهوشان در نظام آموزشی ما*

کلیدواژه‌ها: خط‌مشی تربیتی؛ بحث‌وراثت و محیط؛ برنامه‌ها؛ تیزهوش؛ تربیت تیزهوش؛ فرستنده رادیویی؛ آلمان فدرال.

نویسنده این مقاله که در یک برنامه رادیویی از فرستنده برلین در تاریخ ۱۹۸۴/۲/۲۴ پخش شده است، تربیت کودکان تیزهوش را مورد بررسی قرار داده و در زمینه برنامه‌های آموزشی موجود، جهت کودکان تیزهوش، گزارشی ارائه می‌دهد.

* Wagner, Sybil (۱۹۸۴). *Hochbegabte in unserm Schulsystem. Eine Sendung vom ۲۴. ۰۲. ۱۹۸۴.* (Gifted pupils in our school system. A broadcast on the ۲۴th of February ۱۹۸۴. Sender Freies Berlin. (Berlin, West). Redaktion Kultur und Gesellschaft Berlin\West.) Sender Freies Berlin. Red. Kultur und Gesellschaft, ۹ S. Hochschule und Gesellschaft.

○ ابعاد خاص تربیتی آموزش و پرورش تیزهوشان*

کلیدواژه‌ها: خط‌مشی تربیتی؛ تربیت تیزهوش؛ پژوهش درباره تیزهوش؛ تیزهوش؛ تشخیص؛ آموزش و پرورش ویژه؛ آلمان فدرال.

تکیه نویسنده در این مقاله پیرامون تعریف مفهوم تعلیم و تربیت ویژه، از «باخ» (Bach) است که به عنوان «نظریه و عملکرد آموزش و پرورش خاص با در نظر گرفتن ضایعات احتمالی که همه اشکال و همه آسیبهای مهم تربیتی در تمام گروههای سنی و مؤسسات آموزشی ذریبط را در برمی‌گیرد» مطرح می‌شود در این مجموعه گروهی از کودکان و جوانان و بزرگسالان غیرعادی نیز تحت عنوان تیزهوشان مورد توجه هستند. مؤلف سه گروه تیزهوش را مطرح می‌کند: ۱. آنانکه شناسایی و تحت آموزش هستند، ۲. آنانکه دیر و یا اصولاً شناسایی نشده‌اند، ۳. آنانکه در دو گروه قبلی قرار می‌گیرند. ولی از نظر یادگیری، تکلم و رفتار دچار اختلال هستند. عکس‌العمل نویسنده مقاله در برابر مشکلات متعدد ناشی از نوع، پیشنهاد یک برنامه هفت ماده‌ای است: «پایه‌ریزی تحقیقات خاص»، «گسترش ابزارهای سنجش جهت تشخیص»، «تأسیس یک مرکز هدایتگر»، «احداث مراکز آزمایشی»، «تمرکز خدمات آموزشی جنبی جهت تیزهوشان»، «افزایش میزان اطلاع‌رسانی، رسانه‌های گروهی جهت ایجاد آمادگی پذیرش اقلیت تیزهوش از سوی جامعه» و «ایجاد انگیزه در جوامع و اتحادیه‌های موجود».

* Weinschenk, Klaus (۱۹۸۲). *Sonderpaedagogische Aspekte der Foerderung Hochbegabter.* (Aspects of special education in the advancement of the gifted and talented.) In: Urban, Klaus K. (Hrg.), *Hochbegabte Kinder.*, Heidelberg: Schindele, S. ۱۶۷-۱۷۵.

○ امکانات آموزش و پرورش استثنایی و اجتماعی در تعلیم و تربیت نوجوانان مستعد و تیزهوش*

کلیدواژه‌ها: خط‌مشی تربیتی؛ برنامه‌ها؛ فرضیه‌های رفتار؛ تربیت تیزهوش؛ تیزهوش؛ اختلال یادگیری؛ آموزش و پرورش استثنایی؛

آموزش اجتماعی؛ اختلال تکلم؛ اختلال در رفتار؛ آلمان فدرال؛ آلمان شرقی (سابق)؛ ونزوئلا.

با نگرشی انتقادآمیز بر فعالیت آموزش و پرورش تیزهوشان در آلمان فدرال در این مقاله پیشنهاد می‌گردد که تربیت تیزهوشان در نظامی ویژه ارائه گردد و همزمان از جنبه سیاسی و خصوصی، برنامه‌ای در تمام سطوح تنظیم شود، که می‌توان اساس آن را بر آنچه تحقیقات تربیتی در این زمینه در آلمان شرقی (سابق) بدان رسیده‌اند قرار داد. بنظر مؤلف از نظر محتوا برنامه‌های کشور ونزوئلا خصوصیات یک الگو را داراست.

* Weinschenk, Klaus (۱۹۸۱). *Sonder-und sozialpaedagogische Moeglichkeiten der Foerderung spitzen-und hochbegabter Kinder und Jugendlicher*. (Special-and socio-pedagogic opportunities of educating gifted and talente children and youths.) In: Wiczerkowski, Wilhelm u.a. (Hrg.), *das hochbegabte Kind*, Duesseldorf: Schwann, S. ۹۱-۱۰۹.

○ ○ ○

○ توانبخشی تیزهوشان؟ یک فاجعه تربیتی*

کلیدواژه‌ها: منابع؛ برنامه‌ها؛ تربیت تیزهوش؛ کودک تیزهوش؛ تشخیص؛ انتقاد؛ مطالعه تطبیقی؛ آلمان فدرال؛ ایالات متحده.

مقاله مطالعه‌ای تطبیقی است در ارتباط با تربیت و پژوهش درباره تیزهوشان در خارج از آلمان فدرال که بیانگر نیاز اساسی جهت تجدید نظر در سیاست آموزشی این کشور است. انتقاد مؤلف به یکسونگری «روان تحلیل‌گری» و «تربیت درمانی» در ارتباط با افرادی که دارای اختلالات رفتاری هستند و یا معلولین و نیز نحوه آموزش کارشناسان تربیتی است. لذا به عنوان گامی جهت تصحیح این شیوه، توصیه‌هایی به والدین در زمینه شناسایی و تربیت تیزهوش ارائه می‌گردد و بدنبال، تصویری از تربیت تیزهوشان در ایالات متحده ارائه می‌شود. و نیز به معرفی مؤسساتی که شیوه کار آنها مبنی بر مراقبتهای فردی و گروهی از تیزهوشان و کمکهای دو جانبه جهت جذب آنان در جامعه است، پرداخته می‌شود و در نهایت پیشنهادهایی برای آموزش تیزهوشان در آلمان فدرال ارائه می‌گردد.

* Weinschenk, Klaus (۱۹۷۹). *Re-Habilitation der Hochbegabten? Ein paedagogisches Dilemma*. (Rehabilitation of the gifted and talented? A pedagogic dilemma.) In: *Zeitschrift fuer Heilpaedagogik*, ۳۰. Jg., H. ۳, S. ۱۹۸-۲۰۶.

○ ○ ○

○ تیزهوش، معلول، تیزهوش معلول، سه گروه مورد نظر آموزش و پرورش استثنایی در مقایسه‌ای تاریخی و بین‌المللی: دیروز - امروز - فردا*

کلیدواژه‌ها: معلول؛ تربیت تیزهوش؛ کودک تیزهوش؛ بررسی جهانی؛ تربیت معلم؛ آموزش و پرورش استثنایی.

نویسنده در تلاش است رشد و آینده محدود آموزش و پرورش استثنایی را که دربرگیرنده معلولین و تیزهوشان است، در مقایسه‌ای بین‌المللی نشان دهد؛ که زمینه لازم برای این امر را تجارب فراوان او به عنوان استاد مدعو و همینطور سفرهای تحقیقاتی به کشورهای مختلف بوجود آورده است. او پیشنهاد می‌کند با پژوهش درباره تیزهوش، گردآوری اطلاعات، تربیت متخصصین و انتقال تجارب می‌توان به آینده این بخش خوشبین بود.

* Weinschenk, Klaus (۱۹۸۵). *Hochbegabte, Behinderte, Hochbegabte Behinderte. Drei sonderpadagogische Zielgruppen im historisch internationalen Vergleich: Gestern-heute-morgen* (The gifted, the handicapped, the gifted disabled. Three target groups of special education. An international historical comparison: Yesterday-today-tomorrow) In: Gafni, Dov (Hrg.), *Die verborgene Kraft. Hochbegabung, Talentierung, Kreativitaet*. Bd. ۲/, Muenchen: Minerva, S. ۲۶۷-۲۹۲.

○ ○ ○

○ اصول یک تربیت انسان گرایانه - برای یک کودک تیزهوش هم؟*

کلیدواژه‌ها: آموزش و پرورش؛ کودک تیزهوش؛ انسان‌گرایی؛ خودشکفتگی.

مقاله درخواستی است مبنی بر تربیت انسان گرایانه کودک تیزهوش، که حق خودشکفتگی وی شراکت‌پذیر نیست. در اینجا پنج فرض اساسی دو کارشناس تربیتی «گیگ» (N.L. Gage) و «بالینر» (D.L. Baliner) که بیانگر ویژگیهای تربیت انسان گرایانه است مطرح می‌گردد. علاوه بر این به ذکر نمونه‌هایی از کودکان تیزهوش پرداخته می‌شود که نشان‌دهنده مشکلات این گروه در جامعه، برای اینکه بتوانند از «احترام» و «ملاحظات اجتماعی» و «تفاهم» همچون دیگر کودکان برخوردار باشند، می‌باشد.

* Wiczerkowski, Wilhelm (۱۹۸۰). *Prinzipien einer humanistischen Erziehung-Auch fuer das hochbegabte Kind?* (Principels of a humanistic education-also for the gifted and talented child?) In: *Labyrinth*, ۳. Jg., H.۲, S. ۴-۷.

○ ○ ○

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی